

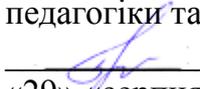
**КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА**

Факультет іноземної філології, кафедра англійської мови
Педагогічний факультет, кафедра педагогіки та управління навчальним
закладом
Факультет спеціальної освіти, психології та соціальної роботи, кафедра
психології освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри англійської мови
 Алла МАРЧИШИНА
«29» «серпня» 2023 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри педагогіки та управління
навчальним закладом (згідно з наказом
ректора від 31.08.2023 р. №116-ОД – кафедра
педагогіки та менеджменту освіти)
 Геннадій БЕСАРАБЧУК
«29» «серпня» 2023 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ» Завідувач кафедри
психології освіти

 Тетяна ДУТКЕВИЧ
«22» «червня» 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
ООК 25.01 «НАВЧАЛЬНА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА»
підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
«Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))»
зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

мова навчання – українська

Розробники робочої програми:

Геннадій БЕСАРАБЧУК, завідувач, доцент кафедри педагогіки та управління навчальним закладом (згідно з наказом ректора від 31.08.2023 р. №116-ОД – кафедра педагогіки та менеджменту освіти), кандидат педагогічних наук.

Світлана ДОРОФЕЙ, старший викладач кафедри психології освіти, кандидат психологічних наук.

Ухвалено на засіданні кафедри англійської мови
Протокол №9 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри Алла МАРЧИШИНА

Ухвалено на засіданні кафедри педагогіки та управління навчальним закладом (згідно з наказом ректора від 31.08.2023 р. №116-ОД – кафедра педагогіки та менеджменту освіти)
Протокол №7 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри Геннадій БЕСАРАБЧУК

Ухвалено на засіданні кафедри психології освіти
Протокол №6 від 22 червня 2023 р.

Завідувач кафедри Тетяна ДУТКЕВИЧ

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Оксана ГАЛАЙБИДА

ВСТУП

Робоча програма ООК 25.01 «Навчальна психолого-педагогічна практика» укладена кафедрою педагогіки та управління навчальним закладом педагогіки та управління навчальним закладом (згідно з наказом ректора від 31.08.2023 р. №116-ОД – кафедра педагогіки та менеджменту освіти) і кафедрою психології освіти відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))» зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Мета навчальної психолого-педагогічної практики: формування компетентностей здобувачів вищої освіти шляхом ознайомлення їх зі специфікою майбутнього фаху для застосування в практиці організації освітнього процесу з учнівським колективом.

Основні завдання навчальної психолого-педагогічної практики:

– формувати у здобувачів вищої освіти інтегральну, загальну й спеціальну (фахову) компетентність та професійно значущі якості особистості;

– ознайомити здобувачів вищої освіти з сучасними технологіями освітньої діяльності, її психолого-педагогічними та організаційними умовами в закладах освіти та інноваційним педагогічним досвідом для сприяння їхній успішній адаптації до майбутньої професійної діяльності;

– навчити здобувачів вищої освіти проводити психолого-педагогічне спостереження, працювати в команді, збирати необхідну інформацію, проводити відповідний аналіз для залучення їх до науково-дослідницької педагогічної діяльності;

– сприяти вивченню здобувачами вищої освіти наявних засобів навчання з фаху (устаткування, обладнання навчальних кабінетів) та особливостей їх використання освітньому процесі з урахуванням індивідуальних особливостей його учасників, навчально-методичного, інформаційного забезпечення та ін. у ході відвідування ними уроків з фаху й інших навчальних предметів, виховних заходів з відповідним фаховим і психолого-педагогічним аналізом;

– створити оптимальні умови здобувачам вищої освіти для професійного самовдосконалення на основі моніторингу власної практичної діяльності, розвитку творчих здібностей для формування психологічної готовності до майбутньої професійної діяльності.

Бази практики. Згідно з вимогами Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджено вченою радою університету 30.08.2021 р.; введено в дію наказом ректора від 31.08.2021 р. №111-ОД) та на основі укладених договорів на проведення навчальної психолого-педагогічної практики базами практики визначено заклади загальної середньої освіти м. Кам'янець-Подільський, які відповідають вимогам до баз практики і спроможні забезпечити виконання здобувачам вищої освіти робочої програми практики. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка уклав із базами практики договори на проведення практики здобувачів вищої освіти за формою, визначеною в наказі Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. №93 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 30.04.1993 р. №35).

У ході проведення навчальної психолого-педагогічної практики у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі **компетентності**:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми у навчанні іноземних мов (англійської, німецької) у закладах загальної середньої освіти, що передбачає застосування теорій, сучасних технологій та методів навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01 Здатність до усвідомлення специфіки професійної діяльності та відповідального ставлення до обов'язків.

ЗК 05 Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.

ЗК 07 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ЗК 09 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пошуку ефективних рішень у професійній діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 04 Здатність визначати та враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів; використовувати стратегії, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки; формувати мотивацію учнів та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК 05 Здатність створювати психологічно позитивний клімат для навчання, організувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учні, вчителі, батьки та ін.), керувати власними емоційними станами.

СК 06 Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища.

СК 08 Здатність організувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

СК 10 Здатність дотримуватися сучасних мовних норм (з іноземної та державної мови), володіти іноземними мовами на рівні B2/C1 відповідно до глобальної шкали Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності.

У ході проведення навчальної психолого-педагогічної практики здобувачі вищої освіти мають досягнути таких **програмних результатів навчання (ПРН)**:

ПРН 02 Уміє визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб; добирати доцільні форми, методи та засоби навчання відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та індивідуальних особливостей учнів; оцінювати результати навчання учнів і здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу.

ПРН 06 Уміє використовувати інструменти забезпечення інклюзивного навчання в освітньому процесі; організувати процеси навчання, виховання і розвитку учнів з урахуванням їхніх потреб, здібностей і реальних навчальних можливостей.

ПРН 07 Уміє формувати освітнє середовище з урахуванням правил безпеки життєдіяльності, санітарних правил і норм, протиепідемічних правил;

планувати освітній процес з урахуванням принципів здорового та безпечного способу життя; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу (за потреби).

ПРН 08 Уміє здійснювати різні види планування, організації та аналізу освітнього процесу на різних його етапах залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей учнів, особливостей діяльності закладу освіти.

ПРН 11 Уміє визначати та планувати оптимальний зміст і форми професійного розвитку; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності з урахуванням змін в системі освіти.

Термін проходження навчальної психолого-педагогічної практики

Назва практики	Семестр	Тижні	Кредити ЄКТС
Навчальна психолого-педагогічна практика	4	2	3

Організація проведення навчальної психолого-педагогічної практики

Навчальна психолого-педагогічна практика (далі – практика) здобувачів вищої освіти організовується на підставі наказу ректора про проведення практики. Безпосереднє керівництво навчальною психолого-педагогічною практикою здобувачів вищої освіти здійснюють керівники практики – викладачі кафедри педагогіки та управління навчальним закладом і кафедри психології освіти. Перед початком практики проводиться настановна конференція, на якій здобувачам вищої освіти роз'яснюються завдання і зміст практики, а також порядок її проходження.

Під час практики здобувачі вищої освіти організовують свою діяльність відповідно до вимог Статуту закладу освіти, дотримуються Правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, виконують розпорядження адміністрації закладу освіти й керівників практики, беруть участь у позакласній, методичній та інших видах роботи закладу освіти.

Для виконання робочої програми практики, реалізації її завдань здобувачі вищої освіти закріплюються керівниками практики за певними класами та вчителями. Практична діяльність здобувачів вищої освіти здійснюється за індивідуальним планом, який складається кожним здобувачем вищої освіти на початку практики. Хід і результати роботи фіксуються у щоденнику практики. Щоденне навантаження здобувача вищої освіти становить до 8 годин робочого часу.

Режим роботи здобувачів вищої освіти під час проходження практики визначається керівниками практики. Усі здобувачі вищої освіти повинні приходити до закладу освіти не пізніше, як за 15 хвилин до початку занять у своєму класі, час перебування в закладі освіти визначається змістом і планом проведення практики.

До робочого часу здобувачів вищої освіти під час проходження практики входить відвідування уроків і виховних заходів з метою здійснення психолого-педагогічного спостереження за навчальною та виховною діяльністю учнів в освітньому процесі, організованістю здобувачів освіти під час уроку та ін. відповідно до визначених схем.

У разі порушення поставлених вимог здобувач вищої освіти (далі – практикант) усувається від проходження практики. Здобувач вищої освіти, робота якого визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав навчальний план семестру. Практика завершується підсумковою конференцією, на якій підбиваються підсумки, оцінюються результати роботи, обговорюються проблеми та подальші шляхи удосконалення практики.

Загальну організацію практики здобувачів вищої освіти та контроль за її проведенням у виші здійснює завідувач практики університету. Організація та проведення практики на факультеті іноземної філології покладається на декана факультету та завідувачів кафедр.

Безпосередні керівники – науково-педагогічні працівники кафедри педагогіки та менеджменту освіти й кафедри психології освіти – здійснюють керівництво практикою здобувачів вищої освіти кожної академічної групи.

У закладах освіти до керівництва навчальною психолого-педагогічною практикою залучаються адміністрація та вчителі.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ПРАКТИЦІ

Практикант зобов'язаний:

– взяти участь у настановній конференції з питань організації практики у визначений деканатом факультету іноземної філології час;

– до початку практики отримати від керівника практики від кафедри направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення необхідних документів;

– до початку практики пройти в університеті інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності;

– своєчасно прибути на базу практики;

– якісно та в повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені робочою програмою практики, індивідуальні завдання;

– вивчити та дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку на базі практики;

– своєчасно оформити звіт та захистити його в терміни, визначені наказом ректора університету.

Практикант має право:

– отримувати консультації від вчителів, класних керівників і керівників практики від університету з усіх питань проведення практики;

– вносити пропозиції щодо вдосконалення організації практики;

– виявляти ініціативу у виборі форм і методів навчальної та виховної роботи.

Права та обов'язки керівників практик від кафедр і баз практики

Керівник практики здобувачів вищої освіти від кафедри педагогіки та менеджменту освіти й кафедри психології освіти:

– забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед направленням здобувачів вищої освіти на практику: інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності, правил поведінки (в установах, організаціях, на підприємствах), надає здобувачам вищої освіти необхідні документи (направлення, програму, щоденник практики, методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо);

- повідомляє практикантів про форми звітності;
- бере участь у розробці програм практик;
- бере участь у розподілі практикантів за базами практики;
- до початку практики проводить з практикантами інструктаж з безпеки життєдіяльності та охорони праці, оформляє відповідні документи;
- бере участь у настановних інструктивних нарадах та підсумкових конференціях з питань практики;
- відстежує своєчасне прибуття практикантів на базу практики;
- здійснює контроль за виконанням робочої програми практики та термінами її проведення;
- забезпечує спільно з керівником практики від бази практики високу якість її проходження практикантами згідно з робочою програмою;
- контролює забезпечення необхідних умов праці, організації побуту практикантів на базі практики та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- надає методичну допомогу практикантам під час виконання ними завдань, перевіряє робочу документацію;
- проводить консультації для практикантів щодо опрацювання зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;
- інформує практикантів про порядок подання звітів про практику та їх захисту;
- перевіряє звітну документацію практикантів;
- приймає захист звітів практикантів про практику в складі комісії;
- оцінює результати практики здобувачів вищої освіти, виставляє оцінки у відповідні документи;
- здає звіти практикантів про практику на кафедру педагогіки та менеджменту освіти й на кафедру психології освіти;
- готує звіт про проведення практики.

Керівник практики від бази практики здійснює загальне керівництво практикою, несе особисту відповідальність за її проведення.

Керівник практики від бази практики:

- розподіляє практикантів за робочими місцями відповідно до графіка проходження практики, забезпечує ефективність її проходження;
- забезпечує проведення інструктажу з охорони праці та безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки на базі практики та на робочому місці під час виконання конкретних видів робіт;
- ознайомлює практикантів із організацією роботи на конкретному робочому місці;
- забезпечує проходження практики здобувачами вищої освіти;
- забезпечує і контролює дотримання практикантами правил внутрішнього розпорядку бази практики;
- створює необхідні умови для оволодіння практикантами новою технікою, сучасними технологіями та методами організації праці, сприяє підбору матеріалу для виконання курсових робіт;
- оцінює якість проходження практики здобувачами вищої освіти, складає на них характеристику з відображенням виконання робочої програми практики, якості професійних знань та умінь.

ПРАВИЛА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Практикант винятково виконує завдання, які передбачені робочою програмою практики. У разі притягнення практиканта до робіт, які не передбачені робочою програмою практики, йому слід негайно повідомити про це керівника практики від кафедри педагогіки та менеджменту освіти й кафедри психології освіти.

Під час проходження практики **заборонено**:

- порушувати правила внутрішнього трудового розпорядку бази практики;
- залишати робоче місце без дозволу керівника практики від бази практики, керівника кафедри педагогіки та менеджменту освіти й кафедри психології освіти;

- відволікати від роботи працівників бази практики, які його оточують;

- у разі встановлення порушень вимог охорони праці в службовому приміщенні розпочинати чи продовжувати роботу до усунення небезпеки, якщо це загрожує життю та здоров'ю, обов'язково повідомити про це керівника бази практики;

- під час виникнення несправності обладнання та приладів самостійно їх ремонтувати, натомість потрібно негайно повідомити безпосереднього керівника бази практики та припинити роботу до усунення недоліків; заборонено виконувати будь-які види ремонтних робіт на робочому місці.

Практикант **зобов'язаний**:

- дотримуватися дисципліни праці; берегти обладнання, інвентар, матеріали, навчальні посібники тощо; виконувати вимоги охорони праці, пожежної безпеки, передбачені відповідними правилами, інструкціями, наказами, розпорядженнями; тримати в порядку та чистоті своє робоче місце, не порушувати санітарні правила у приміщеннях; утримуватись від дій, які заважають іншим працівникам виконувати свої обов'язки;

- повідомляти керівника закладу та/або керівника від бази практики про всі недоліки, які знижують рівень безпеки життєдіяльності людини (норми освітленості, небезпеку виникнення травм при експлуатації обладнання, інструментів тощо);

- вжити екстрених заходів за погіршення стану здоров'я учня/практиканта (запаморочення, втрата свідомості, кровотеча з носа та ін.) (у разі проходження практики в закладах освіти), надати йому першу допомогу та викликати медичного працівника;

- дбати про особисту безпеку, повідомляти про погіршення стану власного здоров'я під час проходження практики.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Навчальна психолого-педагогічна практика є початковим етапом практичного засвоєння практикантами педагогічної професії, ознайомлення із системою освіти в Україні, з особливостями роботи різних типів закладів освіти, що забезпечують здобуття загальної середньої освіти та ін.

№ з/п	Зміст роботи	Орієнтовний час на виконання завдань	Форми й методи організації діяльності	Форма звіту
Змістовий модуль 1. Навчальна та виховна робота під час практики (завдання з педагогіки)				

1.	Настановна конференція. Організаційні питання практики (розподіл за базами практик, ознайомлення з індивідуальними завданнями відповідно бази практики; проходження інструктажу з правил внутрішнього розпорядку, техніки безпеки і охорони праці)	2 год.	Участь у конференції	Фіксація інформації у щоденнику
2.	Ознайомлення з організацією навчального та виховного процесу на базі практики, плануванням роботи закладу освіти, внутрішнім розпорядком роботи бази практики (бесіда з керівником закладу освіти, заступником керівника закладу освіти). Знайомство з учителями, учнями класу, ознайомлення з вимогами до оснащення кабінетів з фаху, наочними посібниками. Відвідування структурних підрозділів баз практик під час ознайомчого етапу практики (ознайомлення з плануванням та організацією навчально-виховного процесу в класі, класною документацією (журнал, календарні та позаурочні плани). Відвідування уроків у класі, складання плану роботи практиканта на період практики.	6 год.	Бесіда, відвідування уроків	Фіксація інформації у щоденнику
3.	Вивчення системи роботи класного керівника. Ознайомлення з організацією методичної роботи у школі, передовим педагогічним досвідом. Спостереження на уроках: реалізація дидактичних принципів та функцій навчання. Спостереження за видами і методами контролю за навчальною діяльністю учнів, нормами оцінювання знань учнів. Перевірка учнівських щоденників. Збір, обробка і аналіз фактичних даних з фаху.	6 год. 4 год. 6 год. 6 год.	Допомога класному керівникові у підготовці і проведенні виховних заходів; класної години, колективної творчої справи, бесіди, диспуту, вечора, екскурсії тощо, згідно з індивідуальним планом студента. Спостереження за роботою класного керівника з активом класу. Бесіда з активом.	Фіксація матеріалів спостереження, змісту бесіди, індивідуальної роботи з учнем та аналіз власної діяльності у щоденнику. Конспект виховного заходу (на окремих аркушах).
4.	Ознайомлення з системою педагогічного керівництва спільної діяльності сім'ї та школи у вихованні та навчанні дітей (план роботи батьківського комітету, тематика батьківських зборів). Допомога вчителю у підготовці матеріалів до батьківських зборів: повідомлення згідно з тематикою батьківських зборів, куточка для батьків. Участь у проведенні батьківських зборів. Ознайомлення з роботою дитячих організацій, гуртків чи об'єднань за інтересами. Оформлення звіту та інших документів з практики (щоденник практики, аналіз відвіданих уроків, позаурочних заходів, оснащення кабінетів, звіт студента про проходження практики	6 год. 4 год. 4 год.	Бесіда з класним керівником. Відвідання батьківських зборів у класі, спостереження за проведенням індивідуальної бесіди з батьками й допомога класному керівникові у підготовці і проведенні батьківських зборів. Бесіда з керівником організації, гуртка, об'єднання, ознайомлення з планами роботи, відвідування заняття/гуртка.	Фіксація у щоденнику змісту бесіди, результатів спостережень за роботою.
Змістовий модуль 2. Психологічний аналіз навчально-виховного процесу у загальноосвітній школі (завдання з психології)				

5.	Психологічні вимоги до побудови розкладу і організації різних форм шкільних занять. Роль у структурі психологічного аналізу уроку.	4 год.	Вивчення шкільної документації: класного журналу, режиму роботи школи, розкладу дзвінків. Бесіда з учителем і заступником керівника закладу освіти.	Запис у щоденнику спостережень
6.	Психологічні умови організованості учня під час уроку.	6 год.	Спостереження за навчальним та виховним процесом на уроці	Протокол спостережень
7.	Особливості навчально-пізнавальних інтересів учня та умови їх активізації під час уроку.	8 год.	Спостереження, опрацювання літератури.	Протокол спостережень
8.	Вивчення системи взаємовідносин вчителя та учня.	8 год.	Спостереження, опрацювання літератури.	Протокол спостережень
9.	Дослідження пізнавальних психічних процесів учня за допомогою психодіагностичної методики.	8 год.	Тестування, опрацювання літератури.	Бланк відповідей учня, звіт.
10.	Інтегральна психологічна характеристика особистості учня.	8 год.	Узагальнення проведених спостережень, опрацювання літератури.	Психологічна характеристика за схемою.
11.	Захист навчальної психолого-педагогічної практики. Підведення підсумків. Залік.	4 год.	Звіти студентів про виконання індивідуального плану.	Звіт про педагогічну практику здобувачів вищої освіти.
РАЗОМ		90 год.		

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ПРАКТИКАНТА З НАВЧАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Щоденник практики. Упродовж терміну проведення практики практикант веде щоденник, в якому фіксує результати вивчення шкільної та класної документації, спостережень і бесід, аналізує проведену роботу, висловлює пропозиції і побажання (див. додаток 1).

На сторінках щоденника практикант фіксує зміст проведеної роботи на практиці та відображає інформацію про розклад уроків у закріпленому класі, розклад дзвінків у закладі освіти й щоденні записи про виконання завдань практики.

Індивідуальний план практиканта. План складає кожен практикант у перший день навчальної психолого-педагогічної практики після ознайомлення з класом, класним керівником, планом виховної роботи та подається на затвердження керівникам практики (див. додаток 2).

Звіт про навчальну психолого-педагогічну практику. Після закінчення терміну проходження практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання робочої програми практики. Форма звітності практиканта про проходження практики – письмовий звіт, який подається на рецензування керівнику практики від кафедри педагогіки та менеджменту освіти та кафедри психології освіти. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики від кафедр звіт у друкованому вигляді подають на захист. Звіт підписує практикант, підписує та оцінює безпосередній керівник від бази практики, члени комісії з захисту звітів про проходження практики.

Звіт про проходження навчальної психолого-педагогічної практики має містити відомості про виконання практикантом усіх розділів робочої програми практики та індивідуального завдання, результатів практичної роботи отриманих протягом практики, розділи з охорони праці та безпеки життєдіяльності, висновки і пропозиції, список використаних джерел та ін. (див. додаток 3).

Звітна документація з психології. Має бути представлена у вигляді чотирьох протоколів та узагальнюючої таблиці (див. додаток 4).

Звітна документація з педагогіки. Має бути представлена у вигляді: плану-конспекту виховного заходу (на вибір практиканта) (див. додаток 5); схеми спостережень (див. додаток 6): за процесом навчання на уроці; за процесом засвоєння здобувачами освіти теоретичних знань, вмінь і навичок на уроці; за реалізацією принципів навчання на уроці; за реалізацією методів навчання на уроці; за здійсненням контролю успішності навчальної діяльності здобувачів освіти.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Комісія оцінює результати практики здобувачів вищої освіти в терміни, встановлені відповідним наказом ректора про проведення навчальної психолого-педагогічної практики здобувачів вищої освіти на базах практики в останні дні її проходження або в університеті впродовж перших десяти календарних днів після завершення практики.

Здобувачеві вищої освіти, який не виконав робочу програму практики з поважних причин (підтверджених документально), може бути надано право на проходження практики повторно за умов, визначених університетом та за погодженням із базою практики. Здобувача вищої освіти, який вдруге отримав негативну оцінку з практики «не зараховано», відраховують з університету.

Здобувача вищої освіти, який не виконав робочу програму практики без поважних причин або отримав оцінку «не зараховано» за результатами захисту звіту про практику, відраховують з університету за невиконання навчального плану.

Захист навчальної психолого-педагогічної практики завершується виставленням заліку.

Рейтингове оцінювання навчальних досягнень практиканта за підсумками проходження навчальної психолого-педагогічної практики здійснюють керівники практики від бази практики, керівники практики від кафедри педагогіки та менеджменту освіти й кафедри психології освіти за 100-бальною шкалою, за національною шкалою та за шкалою ECTS. Її результати фіксується у відомості обліку успішності та заліковій книжці здобувача вищої освіти.

Розподіл балів за змістовими модулями:

Поточний контроль – 100 балів		Сума балів
Змістовий модуль 1. Завдання з педагогіки	Змістовий модуль 2. Завдання з психології	100
50 балів	50 балів	

Підбиття результатів практики відбувається відповідно до критеріїв оцінювання результатів навчальної психолого-педагогічної практики, а саме:

- ступінь виконання практикантами завдань практики;
- якість психолого-педагогічних знань, проявлених під час практики та їх відображення у звітній документації;
- рівень сформованості умінь та навичок практичної роботи практикантів як майбутніх фахівців;
- якість виконання практикантом окремих видів діяльності (планування роботи, ознайомлення з навчальною та виховною роботою закладу освіти, класу, психологічні спостереження й аналіз відвіданих уроків та позаурочних заходів, самостійне проведення деяких форм роботи тощо);
- рівень теоретичного осмислення практикантами своєї практичної діяльності (її мети, завдань, змісту, форм і методів);
- ставлення практикантів до роботи, до здобувачів освіти, до своєї майбутньої професії.

Шкала ECTS	Бали	Критерії оцінювання
«А» – «зараховано»	90–100 балів	Всі завдання навчальної психолого-педагогічної практики виконано в повному обсязі. Практикант уміє застосовувати і творчо використовувати психолого-педагогічні та фахові знання, пов'язані з особливостями педагогічної діяльності, проявляє творчість під час виконання завдань практики. Звіт містить всі структурні елементи та подано у встановлений термін. Щоденник оформлено охайно, відповідно до поданих у робочій програмі та методичних рекомендаціях вимог. Зміст записів та аналіз проведеної роботи відповідають завданням практики.
«В» – «зараховано»	82–89 балів	Завдання виконано правильно, але недостатньо повно (відсутні власні міркування з приводу організації навчального та виховного процесу в освітньому закладі). Виявлено вміння практиканта застосовувати психолого-педагогічні та фахові знання, пов'язані з особливостями педагогічної діяльності. Звіт містить всі структурні елементи та подано у встановлений термін. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Записи та аналіз проведеної роботи відповідають завданням робочої програми практики, однак є незначні відхилення від вимог до їх оформлення.
«С» – «зараховано»	75–81 бал	Завдання навчальної психолого-педагогічної практики виконано з незначними помилками, записи достатньою мірою розкривають зміст виконання завдань робочої програми практики. Практикант дав відповіді на поставлені питання, однак не проявив творчого підходу до виконання завдань. Звітна документація оформлена згідно з вимогами із незначними помилками. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, однак є порушення щодо оформлення звітної документації.
«D» – «зараховано»	67–74 бали	Завдання навчальної психолого-педагогічної практики виконано, зібраний матеріал відповідає переліку, визначеному робочою програмою практики, однак при оформленні звітної документації не проявлено творчого підходу до виконання завдань, не витримано всіх вимог, записи спостереження поверхові та стислі, трапляються

		мовні та мовленнєві помилки, є порушення в оформленні звітної документації.
«Е» – «зараховано»	60–66 балів	Всі завдання практики виконано поверхово, допущено неточності, грубі помилки. У звітній документації є всі звітні матеріали, але не проявлено творчого підходу до їх виконання, у їхньому оформленні наявні суттєві порушення вимог, трапляються мовні та мовленнєві помилки.
«FX» – «не зараховано» (з можливістю доопрацювання звітних матеріалів і приведення їх у відповідність до вимог робочої програми)	35–59 балів	Практикант має пропуски у проходженні практики, про що свідчить відсутність записів у щоденнику. Наявні записи не відповідають завданням робочої програми практики. Зібрані матеріали подано переважно у вигляді ксерокопій. У їхньому оформленні наявні суттєві порушення вимог, є мовні та мовленнєві помилки.
«F» – «не зараховано» (з можливістю повторного проходження практики за індивідуальною програмою)	34 і менше	Практикант з певних причин не з'явився і не пройшов навчальну психолого-педагогічну практику, не оформив звітну документацію.

Список рекомендованих джерел з педагогіки:

1. Загальна педагогіка : навчальний посібник / О. Ф. Євсюков, С.А. Чупахін; за ред. О. Ф. Євсюкова; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків, 2020. 150 с.
2. Задорожна-Княгницька Л. В., Тимофєєва І. Б. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта», Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 192 с.
3. Миронова С. П., Чопік О. В. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка : підручник. 2-ге видання : перероблене та доповнене. Кам'янець-Подільський. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 332 с.
4. Нова українська школа: путівник для вчителя 5-6 класів: навчально-методичний посібник/ за ред. А.Л. Черній; відп за вип. В.М. Салтишева. Рівне: РОІПО,2022.168 с. URL: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>
5. Основи педагогічної майстерності та творчості вчителя: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / [автори-укладачі : О. М. Дутко, О. В. Горбатюк, І. Ю. Лебідь, С. В. Поліщук, В. В. Федорчук; за заг. ред. В. В. Федорчук]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 275 с.
6. Сергійчук О. М., Багно Ю. М., Плужник О. В. Основи корекційної педагогіки : навчально-методичний посібник / за ред. О. М. Сергійчук. Переяслав : Видавництво, 2020. 224 с.

Список рекомендованих джерел з психології:

1. Психологія освіти: робоча програма і практикум : навчально-методичний посібник / Дуткевич Т.В. Київ : КНТ, 2023. 98 с.

2. Загальна і вікова психологія : Практикум : навчально-методичний посібник. / Н.П. Панчук. Кам'янець-Подільський : Друк-Сервіс, 2018. 168 с.
3. Методичні вказівки та матеріали для самостійної роботи з вікової та педагогічної психології (для студентів денної та заочної форми навчання) : укл. Савицька О. В. Кам'янець-Подільський : ФОП Панькова А. С., 2019. 92 с.
4. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
5. Дуткевич Т.В., Терещенко В.А. Вікова і педагогічна психологія (курс лекцій і практикум): Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Медобори 2006, 2012. 228 с.
6. Сидоренко О. Б. Практикум з вікової та педагогічної психології : навчальний посібник для студентів. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 262 с.
7. Токарева Н. М. Шамне А. В. Вікова та педагогічна психологія : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Київ, 2017. 548 с.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА**

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики)

здобувача вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет _____

Кафедра (-ри) _____

Ступінь вищої освіти _____

Освітньо-професійна програма _____

Спеціальність _____
(назва)

_____ курс, _____ група

202__/202__ н. р.

Здобувач вищої освіти _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу _____

_____

Печатка

підприємства, організації, установи “ ___ ” _____ 202_ року

_____

(підпис)

_____

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи _____

_____

Печатка

Підприємства, організації, установи “ ___ ” _____ 202_ року

_____

(підпис)

_____

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Здобувач вищої освіти _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу _____

_____

Печатка

підприємства, організації, установи “ ___ ” _____ 202_ року

_____

(підпис)

_____

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи _____

_____

Печатка

Підприємства, організації, установи “ ___ ” _____ 202_ року

_____

(підпис)

_____

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

ЗРАЗОК ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ ПРАКТИКАНТА

№ з/п	Зміст роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	2	3	4
1.	Взяти участь у настановній конференції, ознайомитися з робочою програмою навчальної психолого-педагогічної практики.		
2.	Ознайомитись з навчальною та виховною роботою закладу освіти: – взяти участь у бесіді про основні напрями роботи закладу освіти, завдання на поточний навчальний рік; – ознайомитись із шкільною документацією: планом роботи закладу освіти, особою справою учня, класним журналом.		
3.	Ознайомитись із системою роботи класного керівника: – проаналізувати план виховної роботи класного керівника і зафіксувати у щоденнику його фрагмент на період практики; – ознайомитись зі змістом, формами і методами роботи класного керівника; – взяти участь у бесіді з класним керівником для ознайомлення з проведенням ним індивідуальної роботи зі здобувачами освіти; – ознайомитись із формами роботи класного керівника з батьками здобувачів освіти; – провести спостереження за роботою класного керівника з активом класу.		
4.	Надати допомогу класному керівникові у підготовці і проведенні виховного заходу. Зробити аналіз проведеного виховного заходу.		
5.	Ознайомитися з організацією і проведенням освітнього процесу в закладі освіти. Відвідати упродовж проходження практики практикантами не менше 18 уроків і провести спостереження: – за організацією навчання та засвоєння здобувачами освіти теоретичних знань, умінь і навичок; – за реалізацією на уроках принципів навчання; – за використанням учителем засобів, методів, прийомів роботи, форм організації навчальної роботи здобувачів освіти; – за здійсненням контролю та оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.		
6.	Виконати одне із індивідуальних дослідницьких завдань (за вибором практиканта). Результати записати у щоденник.		
7.	Провести спостереження за організованістю учня на уроці та активізацією її вчителем.		
8.	Провести спостереження за особливостями навчально-пізнавальних інтересів здобувача освіти на уроці, умовами їх активізації вчителем.		
9.	Шляхом спостереження дослідити систему взаємовідносин вчителя та здобувача освіти на уроці.		

1	2	3	4
10.	Визначити особливості пізнавальних психічних процесів здобувача освіти, їх вплив на навчальну успішність.		
11.	Скласти узагальнюючу психологічну характеристику здобувача освіти за визначеною схемою.		
12.	Систематично вести записи у щоденнику навчальної психолого-педагогічної практики.		
13.	Підготувати звіт про роботу за період навчальної психолого-педагогічної практики.		
14.	Взяти участь у захисті матеріалів навчальної психолого-педагогічної практики та звітній конференції.		

ЗВІТ ПРО НАВЧАЛЬНУ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНУ ПРАКТИКУ

Здобувача вищої освіти ____ курсу _____ групи
факультету іноземної філології

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівники навчальної
психолого-педагогічної практики:

від кафедри педагогіки та
менеджменту освіти

(прізвище, ім'я, по батькові)

від кафедри психології освіти

(прізвище, ім'я, по батькові)

У звіті необхідно дати відповідь на такі питання.

1. Які уроки було відвідано під час практики? Які з них були найцікавішими? Які уроки справили позитивне враження, а які не сподобались і чому?
2. Які враження від організації виховної роботи в класі, у закладі освіти? Які цікаві виховні заходи спостерігав (-ла) під час проходження практики?
3. З якими формами виховної роботи у закладі освіти ознайомився (-лася)?
4. З якими особливостями роботи різних типів закладів освіти, що забезпечують здобуття загальної середньої освіти ознайомився під час практики? Які особливості роботи цих закладів освіти мав (-ла) нагоду спостерігати?
5. Які психолого-педагогічні спостереження і дослідження провів (-ла) під час навчальної психолого-педагогічної практики?
6. У чому полягає роль психолого-педагогічних спостережень та досліджень при організації навчальної та виховної роботи вчителем?
7. Яку практичну допомогу надано у закладі освіти (виготовлено наочність, дидактичні матеріали, проведено урок, виховний захід тощо)?
8. Як забезпечували виконання вимог правил з охорони праці та безпеки життєдіяльності?
9. Висновки та пропозиції.
10. Список використаних джерел.

Звіт підписує практикант, підписує та оцінює безпосередній керівник від бази практики.

ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ З ПСИХОЛОГІЇ

Завдання 1. Вивчення організованості здобувача освіти під час уроку

Мета: навчитися виявляти властивості уваги здобувачів освіти та аналізувати прийоми її активізації.

Схема вивчення організації уваги здобувачів освіти на уроці:

1. Як вчитель переключав увагу здобувачів освіти після перерви на зміст уроку? Які методи та прийоми ним були використані? Як сформульовано мету діяльності на уроці?
2. Як організована зміна видів діяльності здобувачів освіти на уроці?
3. Як на уроці створюється установка бути уважним?
4. Прояви уваги здобувачів освіти під час уроку: стійкість, зосередженість, інтенсивність, розподіл, переключення.
5. Як враховувалися індивідуальні особливості уваги здобувачів освіти на уроці?
6. Як побудована робота здобувачів освіти, у яких спостерігаються стійкі недоліки уваги?
7. Висновки та психологічні роздуми.

Заповнити протокол за такою формою:

Протокол спостереження №1

Дата _____ Заклад освіти _____ Клас _____
 Урок з предмету _____
 Номер уроку у розкладі _____ попередній урок _____
 Стан здобувача освіти _____

Схема спостереження:

Назва ситуації	Тривалість включення в діяльність (швидко / повільно / середній рівень)	Час виконання завдання (швидко / повільно / середній рівень)	Кількість відволікань за час виконання завдання (висока/ середня/ низька)	Зміст відволікань (розмова з сусідом, Погляд у вікно, інші (вказати якими) справами тощо)
Підготовка робочого місця до уроку				
Виконання письмового завдання на уроці				
Діяльність під час відповідей інших учнів				
Усна відповідь				

Висновки				
----------	--	--	--	--

Завдання 2. Спостереження за навчально-пізнавальними інтересами учня під час уроку

Протокол спостереження №2

Дата _____ Заклад освіти _____ Клас _____

Урок з предмету _____

Номер уроку у розкладі _____ попередній урок _____

Стан здобувача освіти _____

№ з/п	Прояви пізнавальних інтересів	Характеристика поведінки учня
1.	Що на уроці викликає емоційний відгук? (Постановка запитань, проблемні запитання, виклик до дошки, оцінювання відповідей інших учнів тощо)	
2.	Зосередженість на виконанні завдань (висока, середня, низька)	
3.	Прагнення взяти участь в обговоренні проблемних запитань (жодного разу/ кілька разів / завжди)	
4.	Активність на уроці (висока / середня / низька)	
5.	Наявність запитань до вчителя однокласників (які ставить запитання)	
6.	Реакція на успіхи та невдачі (радість / смуток / розпач / байдужість)	
7.	Висновок	

Завдання 3. Аналіз взаємодії вчителя та здобувача освіти

Протокол спостереження №3

Дата _____ Заклад освіти _____ Клас _____

Урок з предмету _____

Номер уроку у розкладі _____ попередній урок _____

Стан здобувача освіти _____

№ з/п	Спостережувані явища	Фіксація проявів на уроці
1.	Звернення до вчителя: – власні запитання з навчального матеріалу; – прохання уточнити, пояснити; – прохання роз'яснення про оцінку; – за дозволом.	
2.	Реакція на звернення вчителя: – виконання інструкції, настанови; – протест, опір; – зовнішня згода і невиконання; – емоційна реакція (позитивна, негативна).	
3.	Звертання до однокласників: – доброзичливе; – агресивне;	

	– з порушенням дисципліни на уроці (підказки, списування, розмови тощо); – конфлікти з вчителем; – конфлікти з однолітками.	
4.	Висновки:	

Завдання 4. Дослідження психічних пізнавальних процесів здобувача освіти за допомогою психодіагностичної методики

Протокол №4

Дата _____ Заклад освіти _____ Клас _____

Час проведення діагностики _____

Номер уроку у розкладі _____ попередній урок _____

Стан здобувача освіти _____

Ставлення здобувача освіти до діагностики _____

Схема звіту:

1. Назва методики
2. Бланк відповідей здобувача освіти
3. Обробка результатів
4. Інтерпретація результатів діагностики
5. Висновки

Завдання 5. Психологічна характеристика особливостей поведінки та діяльності здобувачів освіти під час уроку

Узагальнююча таблиця

«Психологічна характеристика особистості учня»

Здійсніть узагальнення результатів проведеного психологічного вивчення здобувача освіти. Для цього запишіть у відповідну клітинку таблиці узагальнену і коротку характеристику за результатами всіх проведених досліджень (протоколи 1-4, вивчення шкільної документації, спостереження) та складіть короткі рекомендації для вчителів щодо оптимізації розвитку різних сторін особистості здобувача освіти.

№ з/п	Об'єкт вивчення	Висновки з результатів вивчення	Рекомендовані заходи щодо оптимізації розвитку різних сторін особистості учня
1.	Організованість		
2.	Навчально-пізнавальні інтереси		
3.	Система взаємовідносин		
4.	Психічні процеси (за методикою)		
5.	Навчальна успішність		
6.	Ставлення до навчання		

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ З ПСИХОЛОГІЇ:

1. Протоколи спостережень №№ 1, 2, 3, 4 (результати психодіагностичної методики).

2. Узагальнююча таблиця.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНСПЕКТУ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

Перша сторінка

ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ЗАТВЕРДЖЕНО

Керівник _____ навчальної
психолого-педагогічної практики від
кафедри педагогіки та менеджменту
освіти

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
(підпис)

« _____ » _____ 202_ р.

КОНСПЕКТ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

на тему: _____

здобувача вищої освіти __ курсу_ групи
факультету іноземної філології

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

для проведення в _____ класі

_____
(назва закладу освіти)

« _____ » _____ 202_ р.

Друга сторінка

Мета заходу (виховна, пізнавальна, розвиваюча).

Форма проведення.

Дата проведення.

Обладнання і наочність.

Рекомендовані джерела.

ЗМІСТ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

I. Вступна частина: вступне слово вчителя, організація заходу, актуалізація теми заходу тощо.

II. Основна частина: викладення інформаційного матеріалу, запитання для обговорення, зміст завдань для групового чи колективного виконання, конкурсні завдання.

III. Заключна частина: підведення підсумків, рекомендації і пропозиції здобувачам освіти.

СХЕМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ПРОЦЕСОМ НАВЧАННЯ НА УРОЦІ

1. Тема уроку. Визначення вчителем мети уроку.
2. Стимулювання вчителем навчально-пізнавальної діяльності учнів: формуванню яких мотивів (інтересу чи відповідальності) надавалась перевага?
3. Виклад вчителем нового матеріалу: послідовність, доступність, логічність, зрозумілість, виразність, емоційність, використання наочності, створення проблемних ситуацій, застосування прийомів узагальнення, аналізу, порівняння, аналогії, залучення здобувачів освіти до самостійної роботи (репродуктивної чи творчої). Навести конкретні приклади.
4. Виправлення і аналіз вчителем помилок, допущених здобувачами освіти, залучення їх до цієї роботи.
5. Підсумок уроку: залучення здобувачів освіти до узагальнення, оцінка роботи здобувачів освіти під час уроку, залучення їх до самооцінки, пояснення домашнього завдання.
6. Загальне враження про урок: чи досягнута мета уроку.

СХЕМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ПРОЦЕСОМ ЗАСВОЄННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАТЬ, ВМІНЬ І НАВИЧОК НА УРОЦІ

1. Тема і мета уроку.
2. Які прийоми застосовує вчитель, щоб сприймання матеріалу було успішним?
3. Чи зрозуміли здобувачі освіти пояснення вчителя? За якими критеріями Ви визначили рівень розуміння?
4. Які рівні узагальнення матеріалу мали місце на уроці (понятійне, міжпонятійне, тематичне, підсумкове)? Обґрунтуйте.
5. Які вправи виконувались на уроці для застосування знань? Репродуктивні чи творчі? Наведіть конкретні приклади.
6. Загальне враження щодо рівня засвоєння учнями знань.

СХЕМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА РЕАЛІЗАЦІЄЮ ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ НА УРОЦІ

1. Тема і мета уроку.
2. Чи визначені цілі і завдання уроку, чи реалізовані вони на уроці?
3. Які наукові поняття формувались на уроці, які виводились правила, закони тощо, які застосовувались у процесі практичної роботи?
4. На які попередні знання чи знання з інших предметів, з життєвого досвіду учнів спирався учитель?
5. Які прийоми застосовував учитель для збудження активності здобувачів освіти?
6. Чи показував учитель можливості практичного застосування отриманих на уроці знань? Як саме?
7. Як вчитель забезпечує реалізацію принципу свідомості навчання?

8. Якою мірою і наскільки доцільне використання на уроці наочних посібників, мультимедійних засобів навчання?
9. Чи доступно вчитель пояснював новий матеріал і порядок виконання практичних завдань?
10. Як учитель здійснював диференціацію навчання, індивідуальний підхід до здобувачів освіти?
11. Які позитивні емоції формував учитель під час уроку? Наведіть конкретні приклади.
12. Загальні висновки щодо реалізації принципів навчання на цьому уроці.

СХЕМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА РЕАЛІЗАЦІЄЮ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОЦІ

1. Тема і мета уроку.
2. Прослідкуйте логіку поведінки учителя, використання ним методів і прийомів актуалізації опорних знань.
3. За допомогою яких прийомів учитель спонукав здобувачів освіти до усвідомлення ними необхідності відновлювати у своїй пам'яті опорні знання?
4. Якою мірою спосіб актуалізації опорних знань підвів здобувачів освіти до вивчення нового навчального матеріалу?
5. Простежити весь хід діяльності учителя, спрямованої на організацію вивчення здобувачами освіти нового навчального матеріалу.
6. Дайте оцінку доцільності вибору методів і прийомів навчання у цьому фрагменті уроку.
7. Яким шляхом ішов учитель при дотриманні ним логіки викладу навчального матеріалу (індуктивним чи дедуктивним)?
8. Якою мірою здобувачі освіти володіють методами самостійної пізнавальної діяльності?
9. Наскільки така організація освітнього процесу сприяє підвищенню розумової активності здобувачів освіти?
10. Які методи навчання використав учитель у процесі формування у здобувачів освіти умінь та навичок? Наскільки вони, на Ваш погляд, ефективні?
11. Чи вдалося вчителю мобілізувати здобувачів освіти на узагальнення та систематизацію знань, умінь і навичок?
12. Як учитель стимулює навчальну діяльність здобувачів освіти?
13. Чи використані на уроці активні методи навчання? Які саме? Їх результативність.
14. Наскільки використані учителем методи і прийоми навчання сприяли активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти?
15. Дайте оцінку діяльності вчителя і здобувачів освіти, висловіть свої пропозиції щодо поліпшення уроку.

СХЕМА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ЗДІЙСНЕННЯМ КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

1. Тема і мета уроку.
2. Чи забезпечується зворотний зв'язок у процесі навчання шляхом аналізу й оцінки знань, умінь та навичок здобувачів освіти.
3. Проведіть спостереження за створенням вчителем ситуацій значущості процесу перевірки й оцінки навчальної діяльності здобувачів освіти.
4. Висловіть свою думку щодо дотримання вчителем вимог об'єктивності, систематичності, аргументованості, врахування індивідуальних особливостей здобувачів освіти (темперамент, мовні дефекти та ін.), в аналізі й оцінці знань, умінь і навичок учнів.
5. Зробіть спостереження за утворенням (чи неутворенням) позитивного емоційного настрою здобувачів освіти під час опитування?
6. Чи чітко вчитель формулює запитання, яке спонукало здобувачів освіти до активних мислительних дій, чи витримує паузу, яка дає можливість учням зібратися з думками?
7. Проаналізуйте, наскільки уважно вчитель слухає відповідь здобувачів освіти, схвальним словом, жестом і мімікою стимулює мислительну активність вихованців.
8. Чи не перебиває монологічну відповідь здобувача освіти вчитель, чи робить аналіз після закінчення відповіді?
9. Зробіть спостереження за дотриманням вчителем критеріїв оцінювання.
10. Чи використовує вчитель формувальне оцінювання як інноваційну технологію в освітньому процесі?
11. Проаналізуйте доцільність залучення здобувачів освіти до перевірки рівня засвоєння знань шляхом перевірки письмових робіт інших учнів класу. Чи здійснює це вчитель?
12. Чи залишає вчитель за здобувачами освіти можливість повторно опрацювати навчальний матеріал, виконати навчальні завдання відповідно до їх індивідуальних розумових можливостей?
13. Чи схвалює вчитель хорошу відповідь здобувача освіти оцінними судженнями «Гарна робота», «Гарно підготувався», «Приємно було слухати», «Виправдав мої сподівання», «Правильна відповідь» і т. ін.?
14. Загальне враження про рівень успішності здобувачів освіти.